

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра травматології, ортопедії та воєнно-польової хірургії

ЗАТВЕРДЖУЮ

т.в.о.першого проректора
з науково-педагогічної роботи
доц. І.І. Солонинко

15 " 12 2023 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни

«ВІЙСЬКОВО-ПОЛЬОВА ХІРУРГІЯ»

ОК 43.5

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності **222 «Медицина»**
факультет медичний
курс 5

Обговорено та ухвалено на
методичному засіданні кафедри
травматології, ортопедії та воєнно-
польової хірургії Протокол № 12
від "16" 03 2023 р.

Завідувач кафедри
проф. І.Р.Трутяк

ЛЬВІВ 2023

Затверджено профільною
методичною комісією з хірургічних
дисциплін Протокол № 20
від "27" 04 2023 р.

Голова профільної методичної
комісії _____ проф.

В.П.Андрющенко

Робоча навчальна програма з дисципліни «Військово-польова хірургія» для студентів 5 курсу, медичного факультету які навчаються за спеціальністю 222 «Медицина»

Складена :

Трутяк І.Р. професор завідувач кафедри травматології, ортопедії та воєнно-польової хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

Гнатейко Н.О. доцент кафедри травматології, ортопедії та воєнно-польової хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

На підставі примірної програми затвердженої профільною комісією(протокол № _____ від _____ 2023р.)

Зміни та доповнення до програми навчальної дисципліни на 2023-2024 н.р.

№ з/п	Зміни внесених змін (доповнень)	Дата і номер протоколу засідання кафедри	Примітки
1.	Зміни не було внесено		

Завідувач кафедри
травматології, ортопедії
та воєнно-польової хірургії
д.мед.н.,проф.

Трутяк І.Р.

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Львівський національний медичний університет імені
Данила Галицького

Кафедра травматології , ортопедії та воєнно-польової хірургії

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Співробітники кафедри травматології , ортопедії та воєнно-
польової хірургії

д.м.н. професор Трутяк І.Р., к.м.н., доцент

Гнатейко Н.О.

РЕЦЕНЗЕТИ:

Завідувач кафедри загальної хірургії,
д.м.н., проф. Андрющенко В.П.

Завідувач кафедри хірургії та
ендоскопії ФПДО, д.м.н., проф.
Матвійчук Б.О.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма з військово-польової хірургії для вищих медичних закладів освіти України III IV рівнів акредитації складена для спеціальностей відповідно до Стандарту вищої освіти *другого (магістерського) рівня*

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальності 222 «Медицина»

освітньої програми *магістра медицини*

Вивчення військово-польової хірургії здійснюється впродовж одного семестру 5-го року навчання.

Військово-польова хірургія як навчальна дисципліна

- a) Ґрунтується на вивченні студентами медичної та біологічної фізики, біології та біоорганічної хімії, анатомії людини, фізіології, радіології, загальної хірургії (з оперативною хірургією та топографічною анатомією) й інтегрується з хірургією, дитячою хірургією, травматологією та ортопедією, нейрохірургією, анестезіологією та інтенсивною терапією, медициною невідкладних станів, екстреною та невідкладною медичною допомогою і військовими, військово-медичними, військово-спеціальними дисциплінами.
- b) Доповнює розділи факультетської і госпітальної хірургії, нейрохірургії, травматології та ортопедії і інтегрується з цими дисциплінами, що буде сприяти цілісності знань лікаря;
- c) Закладає основи теоретичних знань та практичних навичок з військово-польової хірургії в умовах надзвичайних ситуацій мирного часу та воєнних конфліктів різної інтенсивності.

Дисципліна структурована в двох підрозділах 'Загальні питання військово-польової хірургії'^a і «Спеціальні питання військово-польової хірургії», загалом 10 занять та 4 лекції. Обсяг навчального навантаження студентів описаний у кредитах ECTS ñ залікових кредитах, які зараховуються студентам при успішному засвоєнні ними відповідного (залікового кредиту).

Викладання дисципліни здійснюється науково-педагогічними працівниками кафедри травматології та ортопедії вищих медичних навчальних закладів, які мають значний педагогічний досвід викладання питань, що стосуються травми, травматичних

ушкоджень, хірургії ушкоджень та військово-польової хірургії і відповідний рівень підготовки за фахом. Основною клінічно-практичною базою для вивчення тем дисципліни є хірургічні відділення для надання допомоги пацієнтам з політравмою, травматологічні відділення базових лікарень та воєнно-медичних закладів.

Видами навчальних занять при вивченні військово-польової хірургії є лекції, практичні та семінарські заняття а також самостійна робота (самостійна позааудиторна робота студента) з тематики програми навчальної дисципліни.

Викладання дисципліни здійснюється із урахуванням особливостей медичного забезпечення бойових дій, використанням сучасних видів зброї, виникнення вогнищ масових санітарних втрат у воєнний час та особливостей надання медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях мирного часу.

Лекції (Л) висвітлюють актуальні питання з організації кваліфікованої хірургічної та спеціалізованої медичної допомоги хірургічного профілю постраждалим з бойовою хірургічною травмою мирного і воєнного часу. Мета їх систематизувати основи наукових знань, розкрити стан і перспективи розвитку воєнно-польової хірургії.

Лекції повинні супроводжуватися набором тематичних слайдів та демонстрацією тематичних хворих (уражених).

Семінарські заняття (СЗ) проводяться з найбільш актуальних питань дисципліни за визначеною програмою і тематикою в складі навчальної групи. Основними завданнями семінарських занять є поглиблення і закріплення знань, отриманих студентами на лекціяхі в процесі самостійної роботи над навчальною та науковою літературою, прищеплення навичок пошуку, узагальнення, критичного аналізу навчального матеріалу, уміння доводити, захищати свої погляди з питань, що вивчаються. Складовою частиною семінарських занять є обговорення реферативних повідомлень студентів з актуальних питань за темою заняття.

Практичні заняття (ПЗ) є видом навчальних занять, на яких викладач проводить із студентами детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом. Практичні заняття проводяться в хірургічних, травматологічних, урологічних, опікових відділеннях лікарень або воєнно-медичних закладів.

В процесі практичних занять повинні використовуватися навчальні відеофільми, слайди, таблиці, навчальні комплекти медичного майна і апарати, що використовуються для надання першої лікарської і кваліфікованої хірургічної допомоги.

Практичні навички з питань діагностики і надання невідкладної хірургічної

допомоги студенти отримують під час ургентних чергувань. В клініках та відділеннях для вивчення основних тем дисципліни використовуються тематичні хворі з механічними пошкодженнями та пораненнями.

Контрольні питання з дисципліни включаються до програми іспиту з госпітальної хірургії, до програми державного випускного іспиту (хірургічні хвороби з дитячою хірургією) та до медичного ліцензійного іспиту «Крок-22» із загальнолікарської підготовки в період державної атестації студентів.

Самостійна робота студента (СРС) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Самостійна робота студентів забезпечується комплексом навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручники, навчальні посібники, матеріали кафедральних лекцій тощо. Методичні розробки для самостійної роботи студентів передбачають можливість проведення самоконтролю з боку тих, хто навчається. Для самостійної роботи, окрім того, рекомендується відповідна наукова та фахова література.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ «ВІЙСЬКОВО-ПОЛЬОВА ХІРУРГІЯ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин				Рік навчанн я	Вид контрол ю
	Всього	Аудиторних		СРС		
		Лекці й	Практични х занять			
	90	8	37	4 5	5	Залік
Кредитів ECTS	3,0					
В тому числі підсумковий	8 год. / 0,13 кредит ів		4	4		Залік
Контроль	ECTS					Залік
Тижневе навантаження	2.1 год./0, 07 кредит ів ECTS					

ПРИМІТКА: 1 кредит ECTS 30 год.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на заняттях у відповідності з конкретними цілями та під час індивідуальної роботи викладача зі студентами.

Рекомендується застосовувати наступні засоби контролю рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, розв'язування ситуаційних завдань, контроль практичних павичок тощо.

Підсумковий контроль засвоєння модулю здійснюється по завершенню його вивчення.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і визначається за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Військово-польова хірургія»

Мета вивчення військово-польової хірургії **кінцеві цілі** встановлюються на основі ОПП підготовки лікаря за фахом відповідно до блоку її змістових модулів і є основою для побудови змісту навчальної дисципліни. Опис цілей сформульований через вміння у вигляді цільових завдань (дій). На підставі **кінцевих цілей** до змістових модулів сформульовані конкретні цілі у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни.

Кінцеві цілі вивчення дисципліни.

Навчити студентів теоретичним та практичним питанням щодо предмету, задач, організації, діагностики, надання хірургічної допомоги травмованим під час надзвичайних ситуацій мирного і воєнного часу. Вивчити питання змісту, обсягу, термінів надання хірургічної допомоги травмованим при пошкодженнях окремих анатомо-функціональних ділянок.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті вищої освіти).

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;

- здатність працювати в команді;
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність спілкуватися іноземною мовою;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- прагнення до збереження навколишнього середовища;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

спеціальні (фахові, предметні):

- навички опитування та клінічного обстеження пацієнта;
- здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів;
- здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання;
- здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань;
- здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань;
- здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань;
- здатність до діагностування невідкладних станів;
- здатність до визначення тактики надання екстренної медичної допомоги;
- навички надання екстренної медичної допомоги;
- навички виконання медичних маніпуляцій;
- здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду;
- здатність до ведення медичної документації;

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.					
Загальні компетентності					

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	Володіти абстрактним мислення, аналізом та синтезом	Вміти абстрактно мислити, аналізувати та синтезувати знання	Здатність ефективно використовувати результати абстрактного мислення	Нести відповідальність за результати абстрактного мислення, аналізу та синтезу
2.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	Володіти сучасними знаннями	Вміти вчитися та використовувати сучасні знання	Здатність використовувати сучасні знання	Нести відповідальність за результати використання сучасних знань
3.	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання.	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	Відповісти за прийняття рішень у складних умовах
4.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професії	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
5.	Здатність до адаптації та дії	Мати глибокі	Вміти використовувати	Ефективно комунікувати	Нести відповідальність

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
	в новій ситуації	знання щодо адаптації та дії в новій ситуації	ти набуті знання для адаптації та дії в новій ситуації	в новій ситуації	ість за дії в новій ситуації
6.	Здатність приймати обґрунтовані рішення	Мати глибокі знання для обґрунтування рішення	Вміти на основі знань приймати обґрунтовані рішення	Використовувати набуті знання для обґрунтування рішення	Нести відповідальність за обґрунтовані рішення
7.	Здатність працювати в команді	Знати методи командної роботи	Вміти працювати в команді	Використовувати набуті знання в командній роботі	Нести відповідальність за роботу в команді
8.	Навички міжособистісної взаємодії	Мати навички міжособистісної взаємодії	Вміти користуватися навичками міжособистісної взаємодії	Використовувати набуті знання для міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за міжособистісну взаємодію
9.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	Мати навички спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	Вміти спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	Використовувати знання державної мови	Нести відповідальність за спілкування державною мовою як усно, так і письмово
10	Здатність спілкуватися іноземною мовою	Мати навички спілкуватися іноземною мовою	Вміти спілкуватися іноземною мовою	Використовувати знання іноземної мови	Нести відповідальність за спілкування іноземною мовою
11	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	Мати глибокі знання в галузі інформаційних і комунікацій	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
		них технологій, що застосовуються у професійній діяльності	професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.	діяльності	
12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків	Володіти наполегливістю щодо поставлених завдань і взятих обов'язків	Вміти наполегливо виконувати поставлені завдання і взяті на себе обов'язки	Комунікувати з оточуючими при виконанні поставлених завдань і своїх обов'язків	Нести відповідальність за виконання своїх обов'язків та поставлених завдань
13	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо	Мати глибокі знання для соціальної відповідальності	Вміти діяти соціально відповідально та свідомо	Встановлювати відповідні зв'язки для соціальної та свідомої відповідальності	Нести відповідальність за соціальні дії
14	Прагнення до збереження навколишнього середовища	Мати глибокі знання щодо збереження навколишнього середовища	Вміти проводити аналіз по збереженню навколишнього середовища	Використовувати набуті знання по збереженню навколишнього середовища	Нести відповідальність за збереження навколишнього середовища
15	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)	Мати глибокі знання з питань етичних відносин	Вміти використовувати знання з питань етичних відносин	Ефективно комунікувати на основі етичних міркувань (мотивів)	Нести відповідальність за дії етичних міркувань (мотивів)
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
1.	Навички опитування та клінічного обстеження	Мати глибокі знання опитування	Вміти використовувати знання для опитування та	Використовувати набуті знання для опитування	Нести відповідальність за опитування

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
	пацієнта	та клінічного обстеження пацієнта	клінічного обстеження пацієнта	та клінічного обстеження пацієнта	та клінічне обстеження пацієнта
2.	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів	Мати глибокі знання з питань лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів	Вміти використовувати лабораторні та інструментальні дослідження	Використовувати набуті знання для оцінки лабораторних та інструментальних досліджень	Нести відповідальність за оцінку лабораторних та інструментальних досліджень
3.	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання	Мати спеціальні знання до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання	Вміти встановлювати попередній та клінічний діагноз захворювання	Обґрунтовувати встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання	Нести відповідальність за встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання
4.	Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань	Мати знання для визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань	Вміти призначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні захворювань	Обґрунтовувати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні захворювань	Нести відповідальність за призначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань
5.	Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні	Мати знання для визначення характеру харчування	Вміти призначати необхідний режим харчування	Обґрунтовувати необхідний режим харчування	Нести відповідальність за призначений режим

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
	захворювань	при лікуванні захворювань	при лікуванні захворювань	при лікуванні захворювань	харчування при лікуванні захворювань
6.	Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань	Мати знання для визначення принципів та характеру лікування захворювань	Вміти призначати відповідне лікування захворювань	Обґрунтовувати відповідне лікування захворювань	Нести відповідальність за призначене лікування
7.	Здатність до діагностування невідкладних станів	Мати спеціальні знання для діагностування невідкладних станів	Вміти діагностувати невідкладні стани	Обґрунтовувати діагностування невідкладних станів	Нести відповідальність за діагностування невідкладних станів
8.	Здатність до визначення тактики надання екстренної медичної допомоги	Мати спеціалізовані знання для визначення тактики надання екстренної медичної допомоги	Вміти визначати тактику надання екстренної медичної допомоги	Обґрунтовувати тактику надання екстренної медичної допомоги	Нести відповідальність за визначення тактики надання екстренної медичної допомоги
9.	Навички надання екстренної медичної допомоги	Мати знання з надання екстренної медичної допомоги	Вміти надавати екстрену медичну допомогу	Обґрунтовувати надання екстренної медичної допомоги	Нести відповідальність за надання екстренної медичної допомоги
10.	Навички виконання медичних маніпуляцій	Мати знання для виконання медичних маніпуляцій	Вміти виконувати медичні маніпуляції	Використовувати набуті знання для виконання медичних	Нести відповідальність за виконання медичних

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
				маніпуляцій	маніпуляцій
11.	здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду	Мати знання з визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду	Вміти визначати групи осіб диспансерного нагляду	Обґрунтовувати визначення осіб, що підлягають диспансерному нагляду	Нести відповідальність щодо тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду
12.	Здатність до ведення медичної документації	Мати знання по веденню медичної документації	Вміти вести медичну документацію	Використовувати набуті знання при веденні медичної документації	Нести відповідальність за ведення медичної документації

ПІДРОЗДІЛ 1.

Загальні питання військово-польової хірургії.

Мета: Вивчити загальні питання військово-польової хірургії.

Конкретні цілі:

Знати:

- принципи організації хірургічної допомоги при надзвичайних ситуаціях воєнного та мирного часу;
- зміст, обсяг і організацію надання хірургічної допомоги на рівнях медичної

- евакуації;
- принципи медичного сортування поранених;
- вчення про вогнепальну рану і травматичну хворобу, інфекційні ускладнення ран, краш-синдром (компресійно-роздавлена травма);

Вміти:

- проводити медичне сортування, надавати першу медичну, долікарську та першу лікарську допомогу постраждалим у надзвичайних ситуаціях засвоїти основи надання кваліфікованої хірургічної допомоги та спеціалізованої медичної допомоги хірургічного профілю у воєнно-медичних закладах;
- зупинити кровотечу;
- виконати транспортну іммобілізацію;
- виконати первинну хірургічну обробку вогнепальних ран;
- надати невідкладну допомогу при травматичному шоку;
- надати невідкладну допомогу при компресійно-роздавленій травмі;
- діагностувати ранову інфекцію

Тема 1. Організація і зміст хірургічної допомоги пораненим на війні

Визначення і зміст предмету військово-польової хірургії як навчальної дисципліни.

Виникнення і розвиток воєнно-польової хірургії. Становлення та розвиток військової медицини в Україні. Рівні медичного забезпечення. Організація хірургічної допомоги пораненим на війні. Медичне сортування. Обсяг і зміст медичної допомоги на рівнях медичної допомоги. Медична евакуація.

Тема 2. Сучасна бойова хірургічна травма.

Структура і класифікація бойової хірургічної травми. Вогнепальна рана. Балістична і морфологічна характеристика вогнепальної рани. Осколкові поранення. Вибухові поранення. Вибухова травма. Особливості клініки вибухових поранень і вибухової травми. Загальні принципи лікування бойової хірургічної травми. Тактика контролю пошкоджень «damage control» .

Тема 3. Кровотечі і крововтрата. Травматична хвороба. Травматичний шок. Краш-синдром (компресійно-роздавлена травма).

Класифікація кровотеч. Клініка і діагностика зовнішньої і внутрішньої кровотечі. Класифікація гострої крововтрати. Методи тимчасової і та остаточної

зупинки кровотечі. Інфузійно-трансфузійна терапія. Післятрансфузійні реакції та ускладнення.

Концепція травматичної хвороби. Клінічний перебіг. Особливості діагностики. Сучасні підходи до лікування. Класифікація, основні ланки патогенезу, клініка і діагностика травматичного шоку. Комплексне лікування шоку, сучасні методи корекції порушень гемодинаміки, дихання, обміну та нейроендокринних розладів. Зміст протишоккових заходів в умовах військових дій і екстремальних ситуацій. Профілактика і лікування травматичного шоку на рівнях медичної допомоги.

Патогенез краш-синдрому. Клінічний перебіг. Класифікація. Фази розвитку. Клініка. Залежність клінічних проявів від маси пошкодження тканини, сили і тривалості дії на них фактора компресії. Сучасні методи лікування в умовах військових дій і стихійного лиха. Особливості лікування відкритих і закритих пошкоджень м'яких тканин з переломом і безперелому кісток. Медична допомога на рівнях медичної допомоги.

Тема 6. Інфекційні ускладнення поранень і травм.

Етіологія інфекційних ускладнень і чинники антиінфекційного захисту. Патогенез і клінічний перебіг ранового процесу. Місцеві форми ранової інфекції. Генералізована гнійна інфекція. Сепсис. Місцеве і загальне лікування ранової інфекції. Анаеробна інфекція.Правець.

ПІДРОЗДІЛ 2.

Спеціальні питання військово-польової хірургії

Конкретні цілі:

- знати клініку, діагностику, невідкладну допомогу та лікування термічної травми на рівнях медичної допомоги та при не бойових ушкодженнях;
- знати сучасні методи передопераційної підготовки постраждалих;
- знати обсяг і техніку операційних втручань, які виконуються на другому, третьому і четвертому рівнях медичної допомоги при бойових та не бойових ушкодженнях.

Вміти виконувати:

1. Надати невідкладну допомогу при опіках.
2. Діагностувати черепно-мозкову травму.
3. Дренування плевральної та черевної порожнини, межистіння.
4. Ушивання відкритого пневмотораксу.
5. Катетеризацію сечового міхура, надлонну пункцію сечового міхура, епіцистостомію.
6. Трахеостомію.

7. Володіти методами тимчасової та остаточної зупинки зовнішньої та внутрішньої кровотечі.
8. Транспортну іммобілізацію при бойових і не бойових ушкодженнях таза, хребта та кісток кінцівок.

Тема 5. Термічні ураження.

Опікова травма. Діагностика глибини та площі опіку. Опікова хвороба. Місцеве і загальне лікування обпечених. Холодова травма. Класифікація і клінічні ознаки холодової травми. Медична допомога при холодовій травмі на рівнях медичної допомоги

Тема 6. Травма грудної клітки.

Анатомо-фізіологічні особливості грудної клітки. Класифікація травми грудної клітки. Пошкодження реберно-грудинного каркасу: діагностика, надання медичної допомоги. Клінічна картина і патологічні синдроми при травмі і пораненнях грудної клітки. Принципи лікування травм і поранень грудної клітки на етапах медичної евакуації.

Тема 7. Травма живота. Травма таза і тазових органів

Структура бойової травми живота. Діагностика поранень і тупої травми. Особливості клінічної картини при пораненнях і травмах органів живота. Медична допомога на етапах медичної евакуації. Технологія damage control. Основні принципи хірургічного втручання на різних рівнях надання допомоги при пораненнях і травмах живота. Сучасні технології.

Топографо-анатомічні особливості поранень і ушкоджень таза. Класифікація травм таза. Клініка, діагностика і невідкладна допомога при переломах кісток таза і ушкодженнях тазових органів. Хірургія ушкоджень уретри, сечового міхура, прямої кишки.

Тема 8. Бойова травма кінцівок

Класифікація і структура бойової травми кінцівок. Закриті і вогнепальні переломи кісток. Особливості вибухової травми кінцівок. Діагностика ушкоджень кісток, судин і нервів при вогнепальних і вибухових ушкодженнях кінцівок. Методи тимчасової і кінцевої зупинки кровотечі у польових умовах та екстремальних ситуаціях. Транспортна іммобілізація при пошкодженнях кінцівок. Синдром підвищеного внутрішньо-фасціального тиску (компартмент-синдром). Хірургічна тактика при вогнепальних і вибухових ушкодженнях кінцівок. Особливості надання хірургічної допомоги при ушкодженнях магістральних

судин, нервів і дефектах м'яких тканин.

Тема 9. Травма черепа і головного мозку. Травма хребта і спинного мозку.

Вогнепальні поранення черепа і головного мозку: клініка діагностики і медична допомога на етапах медичної евакуації. Черепно-мозкова травма: клініка діагностики і медична допомога на етапах медичної евакуації. Травма органів зору, ЛОР-органів, щелепно-лицевої ділянки.

Класифікація і особливості бойової травми хребта і спинного мозку.
Поняття

«стабільні» та «нестабільні» ушкодження хребта. Клінічні прояви ускладнених та неускладнених ушкоджень, залежно від їх локалізації. Медична допомога на етапах медичної евакуації. Консервативні та операційні методики лікування ускладнених та неускладнених ушкоджень хребта, їх показання та техніка виконання. Соціальна та професійна реабілітація хворих з ушкодженням хребта.

Система організації навчального процесу спонукає студентів систематично вчитися протягом навчального року.

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є:

- а) Лекції
- б) Практичні заняття
- с) Самостійна робота студентів

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів травматології та ортопедії.

Особливості організації практичних занять з клінічних дисциплін є складання тематичного плану з урахуванням викладання матеріалу на суміжних кафедрах хірургічного профілю. Інтегроване вивчення кількох клінічних дисциплін сприятиме їх поглибленому засвоєнню. Головною метою практичних занять повинно бути формування практичних навичок діагностики та лікування постраждалих з пораненнями і ушкодженнями. З метою максимального наближення навчання до роботи в реальних умовах, практичні заняття необхідно проводити у лікувальних відділеннях стаціонару, у приймальних відділеннях, у гіпсувальному кабінеті, перев'язочних, операційних, консультативно-діагностичних підрозділах, травматологічних пунктах та військово-медичних установах..

При підготовці до практичного заняття студенти повинні звертатися до матеріалу лекцій, вивчати основні питання теми за підручником, вказівками і керівництвом з воєнно-польової хірургії та за питаннями, які їм були

сформульовані викладачем напередодні. Проведення практичного заняття повинно бути матеріально забезпеченим:

1. Мультимедійна інформація
2. Тематичні таблиці
3. Рентгенограми
4. Муляжі
5. Слайди
6. Хірургічний інструментарій

Практичне заняття починається з перевірки вихідного рівня знань студентів з даної теми за допомогою тестів першого рівня складності. Для цього можуть бути використані різні засоби:

1. Усне опитування
2. Письмове завдання
3. Комп'ютерний контроль
4. Та інше..

Більшу частину практичного заняття студенти використовують для курації хворих, відпрацювання практичних навичок, вивчення рентгенограм та історій хвороб тематичних хворих. Практичні навички доцільно відпрацьовувати в два етапи. На першому на фантомах і волонтерах. На другому етапі після набуття достатнього рівня, практичні навички відпрацьовуються студентами при лікуванні хворих під контролем викладача.

Заняття доцільно закінчувати контролем ступеня засвоєння матеріалу за допомогою тестів відповідно до навчальних цілей.

Під час проходження практичних занять студент курує одного хворого, пише та здає викладачу учбову історію хвороби з наступним її захистом.

Кафедри травматології та ортопедії мають право вносити зміни до навчальної програми залежно від організаційних та технічних можливостей напрямків наукових досліджень, географічних, економічних та екологічних особливостей регіону, але мають в цілому виконати обсяг вимог з дисципліни згідно з кінцевими цілями ОКХ і ОПП за фахом підготовки та навчальним планом.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях відповідно з конкретними цілями та під час індивідуальної роботи викладача зі студентами.

Рекомендується використовувати такі засоби контролю рівня підготовки студентів:

1. Комп'ютерні тести
2. Вирішення ситуаційних задач
3. Проведення клінічних обстежень, трактування і оцінка їх результатів

4. Аналіз і оцінка інструментальних досліджень
5. Контроль практичних навичок
6. Інші

Підсумковий контроль засвоєння тем здійснюється по їх завершенню.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється забагатобальною шкалою як середня арифметична оцінка засвоєння відповідних тем і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою прийнятою в Україні.

Для тих студентів, які хочуть поліпшити успішність з дисципліни за шкалою ECTS, підсумковий контроль засвоєння тем здійснюється додатково за графіком затвердженим у навчальному закладі: під час зимових канікул або в останні 2 тижні навчального року.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення військово-польової хірургії кінцеві цілі встановлюються на основі ОПП підготовки лікаря за фахом відповідно до блоку її змістового модуля і є основою для побудови змісту навчальної дисципліни. Опис цілей сформульований через вміння у вигляді цільових завдань. На підставі кінцевих цілей до кожного модулю або змістового модулю сформульовані конкретні цілі у вигляді певних умінь, цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни. Кінцеві цілі розташовані на початку програми і передують змісту відповідного змістового модулю.

Кінцеві цілі дисципліни

- ПП 128 визначити тактику ведення пацієнтів з пораненнями і бойовою травмою
- ПП 167 демонструвати володіння методом профілактики ускладнень поранень і травм
- ПП 187 діагностувати невідкладні стани при пораненнях і травмах та надавати екстрену медичну допомогу
- ПП 227 пояснювати принципи відновного лікування та реабілітації поранених і травмованих
- ПП 235 проводити диференційну діагностику поранень і травматичних ушкоджень порожнин, органів, кісток, судин і нервів.

Сучасна бойова хірургічна травма – це вогнепальні кульові поранення, вогнепальні уламкові поранення, мінно-вибухова травма, невогнепальні поєднані травми, невогнепальні поранення вторинними уламками та комбіновані ураження

різними видами зброї.

У воєнному конфлікті на північному Кавказі у 1999-2002 роках множинні вогнепальні поранення і травми були у 13,6% і 12,5%, а поєднані у 19,2% і 24,1% відповідно. У військових Великобританії під час воєнних дій у Перській Затоці поєднані поранення були у 32%, а у американських військових у 18%.

Питома вага мінно-вибухової травми в структурі санітарних втрат під час бойових дій останніх років становить 17-28%: 15% її в американських військах у В'єтнамі (1964- 1973), 30% в 40-й армії в Афганістані (1979-1989), 15-76% її на Північному Кавказі (1994-1997, 1999-2002), 31% її в американських військах в Іраку (2003).

В структурі бойової хірургічної травми переважають ушкодження кінцівок і складають від 54,1 до 70,8%, з них 25% тяжка поєднана вогнепальна травма кінцівок. У війні на Сході України за 2017 рік найчастішими ушкодженнями є поранення кінцівок її 57%, голови 22%, грудної клітки 9% і живота 4%.

Спорадично виникаючі збройні конфлікти у світі і триваюча війна на Сході України вимагають знань і вмінь медичних працівників для надання допомоги в особливих умовах, в умовах обмежених ресурсів, при масовому поступленні поранених і травмованих для збереження життя постраждалим і повернення їх до виконання своїх обов'язків.

Військово-польова хірургія її це військово-спеціальна клінічна дисципліна, яка поєднує організаційні методи військової медицини з підходами класичної хірургії до патогенезу, клініки, діагностики і лікування сучасної бойової хірургічної травми. Військово-польова хірургія має свої особливості як в організаційному так і в клінічному аспекті і ґрунтується на знаннях військових і медичних дисциплін. Впровадження сучасних організаційних і медичних технологій забезпечить зменшення летальності і ускладнень серед поранених і травмованих.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

«ВІЙСЬКОВО-ПОЛЬОВА ХІРУРГІЯ»

Тема	Кількість годин			Індивід. СРС
	Лекції	Практичні заняття	СРС	
Підрозділ 1. Загальні питання військово-польової хірургії				Реферат за темами на вибір: 1.Мінно-вибухова травма 2.Ускладнення при інфузійно-трансфузійній терапії 3.Компресійно-роздавлена травма. 4.Сучасна концепція сепсису 5. Вогнепальні поранення органу зору, щелепно-лицьової ділянки і шиї.
1. Організація і зміст хірургічної допомоги пораненим на війні.	1	4	5	
2. Сучасна бойова хірургічна травма.	1	4	5	
3. Кровотечі і крововтрата. Травматична хвороба. Травматичний шок. Краш-синдром (компресійно-роздавлена травма)	-	4	5	
4. Інфекційні ускладнення поранень і травм.	2	4	5	
Підрозділ 2. Спеціальні питання військово-польової хірургії				
5. Термічні ураження	-	4	5	
6. Поранення і ушкодження грудної клітки.	2	4	5	
7. Поранення і ушкодження живота. Травма таза і тазових органів.	2	4	5	
8. Бойова травма кінцівок	-	4	5	
9. Травма черепа і головного мозку. Травма хребта і спинного мозку.	-	4	2	
Залік		1	3	
Разом годин	8	37	45	

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ З ДИСЦИПЛІНИ

№	Тема	К-сть годин
1	Організація і зміст хірургічної допомоги пораненим на війні. Сучасна бойова хірургічна травма.	2
2	Інфекційні ускладнення поранень і травм.	2
3	Поранення і ушкодження грудної клітки.	2
4	Поранення і ушкодження живота. Травма таза і тазових органів.	2
	Разом	8

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

№	Тема	Кількість годин
Тема 1. Загальні питання військово-польової хірургії		
1	Організація і зміст хірургічної допомоги пораненим на війні.	4
2	Сучасна бойова хірургічна травма.	4
3	Кровотечі і крововтрата. Травматична хвороба. Травматичний шок. Краш-синдром (компресійно-роздавлена травма)	4
4	Інфекційні ускладнення поранень і травм.	4
Тема 2. Спеціальні питання військово-польової хірургії		
5	Термічні ураження	4
6	Поранення і ушкодження грудної клітки.	4
7	Поранення і ушкодження живота. Травма таза і тазових органів.	4
8	Бойова травма кінцівок	4
9	Травма черепа і головного мозку. Травма хребта і спинного мозку.	4
Підсумковий контроль		залік
Разом годин		37

3. ВИДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (СРС) ТА ІІ КОНТРОЛЬ З

ДИСЦИПЛІНИ

№	Вид роботи	Кількість годин	Вид контролю
1	Підготовка до практичних занять теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	18	Поточний контроль на практичних заняттях.
2	Індивідуальна СРС <i>Підготовка реферату за однією з тем за вибором:</i> 1.Мінно-вибухова травма 2.Ускладнення при інфузійно- трансфузійній терапії 3.Компресійно-роздавлена травма. 4.Сучасна концепція сепсису 5. Вогнепальні поранення органу зору, щелепно-лицьової ділянки і шиї.	2	Поточний контроль на практичних заняттях
3	Участь в ургентних чергуваннях травмпункту №2, відділення хірургії поєднаної травми, відділення травматології, курація хворих.	20	Звіт на практичних заняттях
4	Підготовка до підсумкового залікового заняття	5	залік
Разом		45	

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Загальні принципи оцінювання студентів Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (далі Університет) визначаються Положенням про організацію освітнього процесу у ЛНМУ імені Данила Галицького (ухвалене Вченою Радою 18.02.2015, протокол №1-ВР). Ця процедура встановлює детальні правила та рекомендації щодо оцінювання результатів навчальної діяльності студентів, включаючи заліки, екзамени, диференційовані заліки, атестацію випускників та зарахування кредитів. Ця процедура є обов'язковою при оцінюванні усіх навчальних дисциплін в Університеті, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти для кожної спеціальності. Форма зарахування навчальної дисципліни має відповідати вимогам

навчального плану і враховувати специфіку дисципліни, у тому числі поставлені цілі та результати навчання.

Форма зарахування навчальної дисципліни, критерії оцінювання, спосіб верифікації ефекту та усіх результатів навчальної діяльності студентів мають бути відображені у програмі навчальної дисципліни. Студенти зобов'язані ознайомитися з програмою навчальної дисципліни до початку її вивчення. Науково-педагогічні працівники кафедр (викладачі), які проводять навчальні заняття з відповідної дисципліни, зобов'язані:

1. Інформувати студентів на першому занятті з дисципліни про правила зарахування навчальної дисципліни, у тому числі її обсяг вимог, форми та критерії оцінювання;
2. Здійснювати контроль усіх результатів навчання (знань, практичних навичок та / або соціальних компетентностей), визначених програмою навчальної дисципліни;
3. Застосовувати до всіх студентів єдині принципи, вимоги та критерії оцінювання;
4. Щороку переглядати зміст програми навчальної дисципліни з урахуванням адекватності конкретних принципів оцінювання студентів, у тому числі форм і методів перевірки досягнення передбачуваних ефектів навчання та критеріїв оцінювання.

Процедура та методика оцінювання суттєво впливають на остаточні результати, на можливість аналізу та на статистичну достовірність оцінок. Тому при оцінюванні надається перевага стандартизованим методам: тестуванню, структурованій письмовій роботі, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних. За змістом оцінюється рівень сформованості умінь та навичок, що визначені в освітній програмі підготовки магістра відповідної спеціальності та відображені у програмі навчальної дисципліни.

Система оцінювання знань, умінь та навичок студентів, набутих під час навчання, містить такі складові:

- поточний контроль результатів навчальної діяльності студентів та оцінювання її результатів під час вивчення обов'язкових і вибіркового дисциплін;
- підсумковий контроль результатів навчальної діяльності студентів та оцінювання її результатів після вивчення обов'язкових і вибіркового дисциплін;
- оцінювання результатів виробничої практики;
- оцінювання результатів комплексних практично-орієнтованих

випускних екзаменів;

- оцінювання магістерської (дипломної) роботи;
- оцінювання результатів ліцензійних інтегрованих іспитів.

В освітньому процесі Університету застосовуються такі шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала, традиційна вітчизняна 4-бальна шкала та рейтингова шкала ECTS (ЄКТС). Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно із правилами, наведеними у розділі 5 цього положення.

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Поточний контроль результатів навчальної діяльності студентів з обов'язкових і вибіркових дисциплін здійснюється з метою перевірки знань, умінь та навичок студентів під час проведення аудиторних (практичних, лабораторних, семінарських) занять, а також для перевірки результатів виконання завдань самостійної роботи. Завданням поточного контролю є перевірка рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи: засвоєння відповідного навчального матеріалу, набуття знань та сформованості навичок вирішення конкретних питань та ситуацій, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислювати сутність змісту матеріалу заняття, сформованості вмінь виконувати необхідні практичні навички і маніпуляції, публічно чи письмово обґрунтовувати власну точку зору, уміння працювати в команді, здатність нести відповідальність за надані рекомендації та прийняті рішення тощо.

Поточний контроль здійснюється на основі комплексного оцінювання діяльності студента та набутих ним компетентностей (знання, уміння, навички тощо), що включає контроль вхідного рівня знань, якості виконання практичної роботи, рівень теоретичної підготовки та результати вихідного контролю рівня знань. Форми проведення поточного контролю визначаються кафедрою і відображаються у навчальній програмі відповідної дисципліни.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності на кафедрі мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Результати поточного контролю (поточна успішність) є показником рівня засвоєння студентами навчальної програми та виконання вимог самостійної роботи студентів. Результати поточного контролю є основною інформацією для визначення оцінки при проведенні заліку і становлять 60% при визначенні підсумкової оцінки з даної дисципліни на екзамені (диференційованому заліку). Оцінювання поточної успішності студентів здійснюється на кожному практичному

(лабораторному чи семінарському) занятті за 4-бальною шкалою з використанням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни і заноситься в журнал обліку академічної успішності. При цьому враховуються усі види робіт і перелік компетентності, передбаченої програмою навчальної дисципліни та методичною розробкою для вивчення теми. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Сукупність знань, умінь, навичок, іншої компетентності, набутих здобувачем вищої освіти у процесі навчання з кожної теми навчальної дисципліни орієнтовно оцінюється за такими критеріями:

5/"відмінно" студент бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

4/"добре" студент добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

3/"задовільно" студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

2/"незадовільно" студент не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Контрольні роботи для студентів денної форми навчання можуть проводитися у формі тестування; розв'язання практичних завдань; розв'язання практичних ситуацій; демонстрація практичних навичок.

У разі пропуску практичного (лабораторного чи семінарського) заняття студент зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі впродовж 2-х тижнів (14 календарних днів) за графіком відпрацювання практичних занять кафедри, але не пізніше останнього дня залікового тижня у відповідному семестрі. Якщо студент пропустив більше, ніж 3 практичні заняття, він має отримати дозвіл на їх відпрацювання у відповідному деканаті.

Відпрацювання здійснюється за попереднім записом студентів на кафедрі у відповідному журналі. Порядок відпрацювання пропущених занять визначає кафедра. Кафедра несе відповідальність за рівномірність комплектування груп та визначає кількість чергових викладачів для забезпечення відпрацювання студентами практичних занять. Тривалість і критерії оцінювання знань студентів при відпрацюванні практичного заняття мають бути такими ж, як і на відповідному занятті.

Відмітку про відпрацювання практичного заняття і оцінку черговий викладач заносить у Журнал обліку відпрацювань практичних занять кафедри, що є підставою для зарахування заняття у Журналі обліку відвідувань та успішності студентів. Поточний контроль результатів виконання завдань самостійної роботи здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Критерії оцінювання кожної складової поточного контролю та конкретні форми контрольних заходів визначаються у програмі навчальної дисципліни та відображаються у відповідних методичних матеріалах. Про порядок проведення, зміст і критерії поточного контролю кафедра інформує студентів на першому занятті дисципліни.

Результати оцінювання роботи студента впродовж семестру мають бути задокументовані у Журналі обліку відвідувань та успішності студентів, а також занесені до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки студента, залікової книжки студента. Виконані студентами впродовж семестру контрольні, курсові роботи, індивідуальні завдання зберігаються на кафедрі 1 рік.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчальної діяльності на певному рівні вищої освіти в межах спеціальності або на окремих його завершених етапах за національною шкалою і шкалою ЄКТС. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти на відповідність його компетентності вимогам стандартів вищої освіти.

Періодичність і терміни проведення підсумкових контролів визначаються навчальним планом підготовки фахівців, а конкретні форми їх проведення – програмою навчальної дисципліни.

У випадку, коли студент навчається за індивідуальним навчальним планом, йому, наказом ректора, може визначатися окремий графік проведення контрольних заходів.

Семестровий контроль з певної дисципліни є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студента. Він проводиться відповідно до

навчального плану у формі семестрового екзамену, диференційованого заліку або заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному програмою навчальної дисципліни.

Порядок і методика проведення підсумкового контролю мають бути визначені програмою навчальної дисципліни, методи контролю мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

До семестрового підсумкового контролю (семестрового екзамену, диференційованого заліку або заліку) допускаються студенти, які виконали усі види робіт, завдань, передбачених навчальним планом на семестр з відповідної навчальної дисципліни, відвідали усі, передбачені програмою навчальної дисципліни практичні (лабораторні, семінарські) навчальні заняття та набрали за поточну успішність кількість балів, не меншу за мінімальну (детальніше див. у розділі 5 цього Положення).

Для студентів, які пропустили аудиторні навчальні заняття дозволяється, з дозволу декана, відпрацьовувати академічну заборгованість до певного визначеного терміну в межах семестру.

Семестровий залік є це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях.

Семестровий залік з окремої дисципліни проводиться після закінчення її вивчення, до початку екзаменаційної сесії. Заліки виставляють викладачі, які проводили практичні, семінарські та інші заняття в навчальній групі. Семестровий залік планується при відсутності екзамену і не передбачає обов'язкову присутність студентів.

Залік студенти отримують, якщо середній бал з оцінок за поточну успішність впродовж семестру становить не менше «3» (120 балів за 200-бальною шкалою). Запис вноситься у залікову книжку студента та у заліково-екзаменаційну відомість.

Мета оцінювання і процедура зарахування кредитів.

Процедура оцінювання результатів навчальної діяльності студентів зорієнтована на вимоги Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) і має за мету вимірювання прямих ефектів, результативності і довготривалих наслідків реалізації освітніх (освітньо-професійних) програм підготовки магістрів галузі 22 «Охорона здоров'я».

Одиницею вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання є Кредит ECTS (ЄКТС). Кредити ECTS (ЄКТС) призначаються кваліфікаціям або освітнім програмам в цілому, а також їхнім освітнім компонентам. В освітньому

процесі Університету застосовується декілька шкал оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала, традиційна 4-бальна шкала та рейтингова шкала ECTS. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно із нижченаведеними правилами.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми з усіх дисциплін навчального плану за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною вітчизняною) шкалою (5- «відмінно», 4- «добре», 3- «задовільно», 2- «незадовільно») з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою навчальної дисципліни. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали. Конвертація поточної успішності в бали для дисциплін, формою підсумкового контролю яких є залік максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 120 балів. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 200}{5}$$

Оцінювання індивідуальної самостійної роботи студента за участь з доповідями в студентських конференціях і в олімпіадах, особливо з отриманням призових місць, за публікації наукових робіт, за підготовку аналітичних оглядів з презентаціями, за написання наукового реферату огляду сучасної наукової літератури за темою дисципліни **в балах ECTS**, які додаються до основних балів за ПНД студента з дисципліни як заохочувальні (**за бажанням студента**) в кількості **не більше 10** (при цьому сума балів не повинна перебільшувати 120 балів).

Критерії оцінювання практичних навичок

Кіль- кість навичок	«5»	«4»	«3»	Відповідь за білетами практичної частини	За кожну практичну навичку студент одержує від 5 до 8 балів, що
---------------------------	-----	-----	-----	--	---

1	8	6,5	5	відповідає:
2	8	6,5	5	
3	8	6,5	5	
4	8	6,5	5	
	40	32,5	25	

Оцінювання теоретичних знань за складеними на кафедрі білетами, які включають усі теми дисципліни.

Критерії оцінювання теоретичних знань

Кіль- кість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину дисципліни	За кожну відповідь студент одержує від 5 до 8 балів, що відповідає:
1	8	6,5	5		
2	8	6,5	5		
3	8	6,5	5		
4	8	6,5	5		
5	8	6,5	5		
	40	32,5	25		

II-й підхід У випадку коли оцінювання практичних навичок проводиться за критеріями «виконав», «не виконав», тоді оцінювання теоретичних знань проводиться наступним чином.

Оцінювання теоретичних знань, якщо практичні навички оцінюються за критеріями «виконав», «не виконав»

Кіль- кість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину Дисципліни	За кожну відповідь студент одержує від 10 до 16 балів, що відповідає:
1	16	13	10		
2	16	13	10		
3	16	13	10		

4	16	13	10		
	80	65	50		

Завдання з практичної та професійної підготовки, що відображають уміння та навички під час курації тематичних хворих, оцінювання результатів лабораторних та інструментальних методів досліджень з метою діагностики та вибору лікувальної тактики, які визначені в переліках робочих навчальних програм дисциплін (РНПД) та ОКХ спеціальностей. Завдання з діагностики та надання допомоги при невідкладних станах. Виконання медичних маніпуляцій за Списком 5 «Складових галузевих стандартів вищої освіти».

Оцінювання дисципліни «Військово-польова хірургія»

Оцінювання результатів вивчення дисципліни проводиться безпосередньо після закінчення. Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за РНПД та за ліку і становить між

120 до max 200. Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS.

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою,

чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180-200	A	Відмінно
160-179	B	Добре
150-159	C	Добре
130-149	D	Задовільно
120-129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі

підсумкові контрольні заняття.

Студентам, що не виконали вимоги навчальних програм дисциплін виставляється оцінка **F_x**, якщо вони були допущені до складання заліку або, але не склали його. Оцінка **F** виставляється студентам, які не допущені до складання заліку.

4. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК І ВМІНЬ, ЯКИМИ ПОВИНЕНОВОЛОДІТИ СТУДЕНТ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ

- . Вміти виконати сортування поранених і травмованих при масовому поступленні.
- . Виконати тимчасову зупинку зовнішньої кровотечі.
- . Виконати первинну хірургічну обробку вогнепальної рани.
- . Забезпечити транспортну іммобілізацію стандартними шинами.
- . Виконати лікувальну іммобілізацію нескладними гіпсовими пов'язками (дистальний відділ верхньої та нижньої кінцівок).
- . Оцінити стан пораненого і травмованого.
- . Зняти гіпсову пов'язку.
- . Виконати і оцінити плевральну пункцію.
- . Виконати УСГ в режимі FAST-протоколу.
- 0. Виконати транспортну іммобілізацію таза.

5. Перелік питань для поточного і підсумкового контролю

- . Система лікувально-евакуаційного забезпечення ЗС України.
- . Що таке медичне сортування, його принципи та види.
- . Характеристика рівня медичної допомоги.
- . Визначення і класифікація бойової хірургічної травми.
- . Балістична і морфологічна характеристика вогнепальної рани.
- . Що таке реінфузія крові, показання і протипоказання до неї.
- . Які ускладнення трансфузійно-інфузійної терапії.
- . Чим відрізняється мікробно забруднена рана від інфікованої?
- . Як морфологічні і клінічні особливості мінно-вибухової травми?
- 0. Загальні принципи лікування бойової хірургічної травми.
- 1. Що таке первинна, повторна і вторинна хірургічна обробка рани, їх завдання?
- 2. Які є види швів, показання і протипоказання до їх накладання?

3. Основні принципи лікування вибухового поранення на госпітальному етапі. Визначення травматичної хвороби.
4. Основні патогенетичні ланки травматичного шоку.
5. Критерії оцінки тяжкості травматичного шоку.
6. Що таке 'шокові органи'^а, які органи до них відносяться?
7. Основні періоди травматичної хвороби.
8. Основні ознаки клінічної смерті.
0. Наведіть основні компоненти лікування травматичного шоку і травматичної хвороби.
1. Що таке компресійно-роздавлена травма.
2. Синдром підвищеного внутрішньо-фасціального тиску, невідкладна допомога.
3. Види ранової інфекції.
4. Особливості лікування пацієнтів з анаеробною інфекцією.
5. Особливості терапії негативним тиском на різних ділянках тіла.
6. Сепсис, сучасні погляди на проблему.
7. Визначення площі і глибини опікової поверхні.
8. Оцінка тяжкості обпеченого і прогнозу опікової травми.
9. Невідкладна допомога при опіках
0. Види шкірної пластики.
1. Принципи лікування опікової хвороби.
2. Види бойової травми грудей. Травма в бронежилеті.
3. Патологічні синдроми при травмі грудної клітки.
4. Клінічна картина при відкритому і напруженому пневмотораксі.
5. Невідкладна допомога при відкритому і напруженому пневмотораксі.
6. Тампонада серця, діагностика, невідкладна допомога.
7. Показання до дренування плевральної порожнини і до невідкладної торакотомії.
8. Діагностика проникаючих і непроникаючих поранень живота.
9. Що таке торако-абдомінальні поранення.
0. Показання до невідкладної лапаротомії.
1. Поясніть суть технології damage control.

2. Особливості хірургічного втручання при пораненнях і тупій травмі органів черевної порожнини.
3. Ускладнення бойової травми живота.
4. Класифікація і діагностика переломів кісток таза.
5. Транспортна іммобілізація при переломах кісток таза.
6. Техніка внутрішньотазової блокади.
7. Клініка і діагностика ушкоджень сечового міхура.
8. Клініка і діагностика ушкоджень уретри.
9. Клініка і діагностика ушкоджень прямої кишки.
0. Які основні відмінності вогнепального і невогнепального перелому кісток?
1. Які додаткові обстеження можуть бути застосовані при обстеженні хворих з пораненнями і ушкодженнями системи опори і руху?
2. Основні клінічні симптоми ушкоджень магістральних судин.
3. Основні завдання невідкладної допомоги при пораненні магістральних судин на I і II рівні медичної допомоги.
4. Показання і протипоказання до тимчасового шунтування судин.
5. Основні способи відновних і реконструкційних операцій при ушкодженні магістральних судин. Реваскуляризація і реплантація.
6. Класифікація і діагностика закритої черепно-мозкової травми.
7. Переломи хребта: класифікація і діагностика.
8. Вогнепальні поранення голови, ший, хребта: діагностика і невідкладна допомога.
9. Реабілітація постраждалих з бойовою травмою.

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма дисципліни;
2. Плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів;
3. Тези лекцій з дисципліни;
4. Методичні розробки для викладача;
5. Методичні вказівки до практичних занять для студентів;
6. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів;
7. Тестові та контрольні завдання до практичних занять;
8. Питання та завдання до контролю засвоєння розділу;

9. Перелік питань до іспиту або заліку, завдання для перевірки практичних навичок підчас заліку.

СПИСОК ОСНОВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Воєнно-польова хірургія : підручник / Заруцький Я.Л. та ін.; за ред. Я.Л. Заруцького, В.М. Запорожана ; М-во оборони України, МОЗ України. - Одеса : ОНМедУ, 2016. - 415 с. : іл. - Бібліогр.: в кінці розд.
2. Вказівки з воєнно-польової хірургії : для медичного складу Збройних сил України та інших силових відомств / за ред. Я.Л. Заруцького, А.А. Шудрака; Військ.-мед. департамент МО України. - Київ : Чалчинська Н.В., 2015. - 399 с. : табл., іл.
3. Воєнно-польова хірургія : практ. і навч. посіб. для військ. лікарів та лікарів системи охорони здоров'я України / за ред. : Я. Л. Заруцького, В. Я. Білого ; М-во оборони України, МОЗ України. - Київ : Фенікс, 2018. - 544 с.

СПИСОК ДОПОМІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Обрані лекції з військово-польової хірургії / за редакцією професорів: В. В. Бойка, В.М. Лісового, В. В. Макарова Харків, «НТМТ», 2018. № 212 с.
2. Критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчальної діяльності студентів. Зіменковський Б.С., Гжегоцький М.Р. та ін. Львів. 2018. 66 с.